

Door Henk Jongsma

Met een pen?

Opdracht 1

Alinea	Woord of woordgroep	Betekenis
1	associaties	verwante gedachten of voorstellingen
1	massaproductie	in grote hoeveelheden vervaardigd
2	relict	overblijfsel (uit vroegere tijden)
2	marketingdoeleinden	om het product te verkopen, bekend te maken
4	pengreep	de manier waarop de pen wordt vastgehouden
5	motorisch probleem	probleem met de bewegingen
6	grafologen	handschriftkundigen
8	fijne motoriek	de hele kleine bewegingen (van hand en vingers)
9	automatisme	handeling waarbij je niet meer hoeft na te denken
9	forensisch	gerechtelijk, ten behoeve van onderzoek door justitie
9	stabiel	op hetzelfde peil, op dezelfde manier
10	civiele zaken	rechtszaken door twee (of meer) burgers tegen elkaar aangespannen
10	strafzaken	rechtszaken door justitie aangespannen
11	proporties	afmetingen
14	parafrasen	in eigen woorden uitwerken
15	abstracter niveau	verder van de werkelijkheid, de concrete zaken
16	eerste versie	eerste uitwerking

Opdracht 2

a bij alinea 3

b

Functie	Ja / Nee	Uitleg (waar, in welke zinnen zie je dat?)
belangstelling wekken	Ja	de opmerkingen over de krijtborden
onderwerp introduceren	Ja	het handschrift 'zichtbaar' gemaakt en het belang wordt aangegeven
hoofdgedachte naar voren brengen		Steeds meer wetenschappelijk onderzoek wijst erop dat schrijven de toekomst heeft (alinea 2)
opbouw van de tekst aankondigen	Nee	
aanleiding noemen	Nee	
lezer welwillend stemmen	Ja	aansprekende voorbeelden
iets anders, namelijk ...		

Opdracht 3

a alinea 17

b

Functie	Ja / Nee	Uitleg (waar, in welke zinnen zie je dat?)
samenvatting	Nee	
conclusie	Nee	
aanbeveling	Nee	
afweging	Nee	
oproep	Nee	
iets anders, namelijk ...	Ja	relativering

Opdracht 4

Onderwerp	Alinea
leren schrijven	3, 9
plezier in schrijven	3
oorzaak van slecht handschrift	5
kenmerken slecht handschrift	4
bevordering met de hand schrijven	6, 7
argumenten voor met de hand schrijven	7, 8
voordelen van met de hand schrijven	14, 15, 16
persoonlijk handschrift	9, 10, 11

Opdracht 5

Deel	Onderwerp	Alinea's
1	situatie nu	3, 4
2	oorzaken	5
3	argumenten	7, 8
4	ontwikkeling persoonlijk handschrift	9, 10, 11
(5)	voordelen	14, 15, 16

Opdracht 6

Laat je uitwerking lezen door een medeleerling. Gebruik de opmerkingen voor een verbeterde versie.

Opdracht 7

Opmerking: Dit is een voorbeeld van een goed ingevuld schema, maar er zijn meer goede mogelijkheden. Raadpleeg bij twijfel je docent(e).

Verband	Voorbeeld	Alinea
tegenstellend	1 maar	2, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 17
	2 niet alleen ... maar ook	15
opsommend	1 en	1, 4, 5, 6, 8, 10
	2 daarnaast	3, 8
	3 ook	13, 16
oorzakelijk	1	
	2	
redengevend	1 daarom	1, 3, 11, 16
	2 want	3, 7, 13, 14
uitleggend of toelichtend	1 zo	2, 7, 8, 15
	2 bijvoorbeeld	11, 13
concluderend	1 dus	15
	2	
samenvattend	1	
	2	
voorwaardelijk	1 als	5, 7, 8, 14
	2	
vergelijkend	1 net als	15
	2 zoals	16
doel-middel	1	
	2	

Opdracht 8

Argument	Soort argument	Alinea
als je moeite met schrijven hebt, kun je je minder concentreren	ongewenst gevolg	3
helpt bij leren lezen	feitelijk	7
goed voor de ontwikkeling van de hersenen	nut	8
je hebt het nodig als volwassene	nut	13
informatie wordt beter verwerkt	feitelijk	14
meer ideeën geproduceerd	feitelijk	15

Opdracht 9

Argument	Soort argument	Alinea
in de toekomst gaan we toch alles typen	veronderstelling	5
tempo	feitelijk	14

Opdracht 10**a**

Tekstsoort	Komt wel / niet voor	Voorbeelden
informerend	Ja	de uitleg over de situatie nu
uiteenzettend	Ja	de uitleg over de oorzaken, het onderzoek, de voordelen
betogend	Ja	alle argumenten die worden genoemd
beschouwend	Nee	
activerend	Nee	

b Het hoofddoel is uiteenzetten.**Opdracht 11**

Schrijf een eerste versie van je brief.

Vraag twee medeleerlingen om commentaar:

- op spelling en interpunctie
- op zinsbouw
- op opbouw van je tekst
- op argumentatie
- op toon

Verwerk hun commentaar in je definitieve versie.